

ISSN 2078-1628

*Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський університет
економіки і менеджменту*

***Вісник
Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту***

Науковий журнал

***СЕРІЯ:
ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ***

Виходить 2 рази на рік

Заснований у серпні 2007 року

№ 2 (19), 2015

Черкаси 2015

ВІСНИК
Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту

Серія: економіка і менеджмент

2 (19), 2015

Науковий журнал

*Журнал визнано ВАК України як фахове видання з економічних наук
(бюлетень ВАК України № 12, 2010 р.)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Почесний редактор: Аблязов Р. А., д. т. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік Інженерної академії України, президент Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

Головний редактор: д. е. н. Савченко С. О.

Заступники головного редактора: д. е. н. Козловський В. В.; к. е. н. Дмитрук Б. П.

Редакційна колегія: д. е. н. Шпак Л. О.; д. е. н. Войтоловський М. В.; д. е. н. Ус Г. О.; д. е. н. Сергєєва Л. Н.; д. е. н. Кисель Р.; д. е. н. Медведєв В. Ф.; д. е. н. Чаплигін В. Г.; к. і. н. Захарова І. В.

Відповідальний секретар: Дешевенко Л. П.

Науковий журнал публікує статті з економічних проблем підприємств різних галузей промисловості, національного господарства, менеджменту, маркетингу, підготовлені науково-педагогічними працівниками, науковими співробітниками, аспірантами та здобувачами наукових ступенів вищих навчальних закладів, а також ученими та спеціалістами інших організацій, підприємств, установ.

Призначений для науковців, викладачів, аспірантів і студентів, спеціалістів національного господарства, державних і регіональних органів управління.

- Статті для публікації в науковому журналі відбираються на умовах конкурсу.
- Відповідальність за достовірність фактів, дат, назв, імен, прізвищ, цифрових даних, які наводяться, несуть автори статей.
- Редакція може публікувати статті в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів.

© Вісник Східноєвропейського університету
економіки і менеджменту, 2015
Серія: економіка і менеджмент

ЗМІСТ**УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА**

<i>Шпак Л. О. Концептуальні засади економічного механізму активізації розвитку територіально-галузевих підсистем економіки регіону.....</i>	<i>7</i>
<i>Чудаєва І. Б. Науково-технічні формування як складова національної інноваційної системи.....</i>	<i>15</i>
<i>Ус Г. О., Павленко Л. І. Чинники формування та розвитку людського капіталу в Черкаському регіоні.....</i>	<i>27</i>
<i>Сарана Л. А. Наукові підходи до визначення інвестицій як складової фінансового забезпечення регіонального розвитку.....</i>	<i>39</i>
<i>Маниліч М. І., Штогринець Н. В. Зрівноважений розвиток сільського господарства як складова частина розвитку регіону.....</i>	<i>47</i>
<i>Лишко С. В., Пригодюк О. М. Підвищення рівня використання економічного потенціалу в напрямку розвитку регіональної економічної системи.....</i>	<i>54</i>
<i>Миленський В. М., Шулежко О. П. Дослідження економічного потенціалу регіону: факторний аналіз.....</i>	<i>63</i>
<i>Щербина С. І. Економічні втрати і руйнування України в роки Другої світової війни (на прикладі Черкащини).....</i>	<i>71</i>
<i>Крамаренко О. А. Механізм імплементації важелів бюджетної політики для забезпечення розвитку регіонів України.....</i>	<i>80</i>

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

<i>Яценко В. М., Яценко О. В. Стратегічний аналіз, економічна діагностика та оцінка конкурентоспроможності аграрних підприємств.....</i>	<i>91</i>
<i>Задорожний І. С., Козловська С. Г., Катасонов А. В., Задорожний С. В. Сучасні підходи до проектування і перепроєктування підсистеми управління персоналом.....</i>	<i>100</i>
<i>Дешевенко Л. П., Дьячук І. В. Маркетингові інструменти впливу на поведінку споживачів.....</i>	<i>120</i>
<i>Сукач О. М., Романенко Н. В. Підходи щодо оптимізації управління оборотними засобами підприємства.....</i>	<i>128</i>
<i>Антонова І. В. Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств на ринку.....</i>	<i>135</i>

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

<i>Гордієнко Л. А. Соціальні аспекти доктрини фінансової політики.....</i>	<i>144</i>
<i>Пріхно І. М. Сучасні тенденції розвитку кредитного страхування в Україні.....</i>	<i>153</i>

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

<i>Коваль В. В., Манькута Я. Н., Джолохава Дж. Підходи к моделюванню учебного интерактивного материала для Smart-образования.....</i>	<i>161</i>
<i>Наконечна О. А., Петрук С. В. Моделювання ефективного електронного документообігу для управління діяльністю органів державної влади.....</i>	<i>169</i>
<i>Веретельник В. В., Германенко Л. М., Лелеко І. Г. Ризики і особливості проведення аудиту з використанням хмарної комп'ютерної технології обробки даних.....</i>	<i>182</i>

УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ ЖИТТЯ

Оксюм І. Г. Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми вдосконалення економіко-правової системи України на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства» 195

Про набір до аспірантури зі спеціальності 08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці 197

НАШІ АВТОРИ 200

SUMMARY 202

CONTENTS**NATIONAL ECONOMY MANAGEMENT AND REGIONAL ECONOMY**

<i>Shpak L. Conceptual principles of economic mechanism of the surge in the development of territorial-sectoral subsystems of regional economy</i>	7
<i>Chudaeva I. Science and technical development as a component of the national innovation system</i>	15
<i>Us G., Pavlenko L. Creation and development factors of human capital assets in Cherkasy region</i>	27
<i>Sarana L. Scientific approaches to the definition of investment as a component of the financial assurance for regional development</i>	39
<i>Manylich M., Shtohrynets N. Agricultural balanced development as an integral part of the region development</i>	47
<i>Lyshko S., Pryhodyuk O. The economic potential usage increase within the development of regional economic system</i>	54
<i>Mylenky V., Shulezhko O. The studies of the region economic potential: a factorial Analysis</i>	63
<i>Shzherbyna S. Economic losses and ruin of Ukraine during World War II</i>	71
<i>Kramarenko O. Budget policy instruments implementation aimed at the development of the regions of Ukraine</i>	80

ECONOMY AND BUSINESS MANAGEMENT

<i>Yatsenko V., Yatsenko O. Strategic analysis and assessment of agricultural enterprises competitiveness</i>	91
<i>Zadorozhny I., Kozlovska S., Katasonov A., Zadorozhny S. Modern approaches to project development and redevelopment of human resources management subsystem</i>	100
<i>Deshevenko L., Dyachuk I. Ways of marketing impact on a customer's behavior</i>	120
<i>Sukach O., Romanenko N. Approaches to the optimization of an enterprise current assets management</i>	128
<i>Antonova I. Benchmarking as a way of enterprises competitiveness enhancement in the market</i>	135

MONEY, FINANCE AND CREDIT

<i>Gordienko L. Social aspects of the financial policy doctrine</i>	144
<i>Prikhno I. The current trends in credit insurance in Ukraine</i>	153

MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATIONAL TECHNOLOGY IN ECONOMICS

<i>Koval V., Mankuta Ya., Jolokhava Jaba. The approaches to interactive educational material modeling for Smart education</i>	161
<i>Nakonechna O., Petruk S. Modeling of efficient electronic document management to ensure state government bodied activities</i>	169
<i>Veretelnyk V., Hermanenko L., Leleko I. Risks and features of audit performance with the use of computer cloud information processing technology</i>	182

UNIVERSITY LIFE

Oksyom I. Ukrainian research and practical conference «The issues of economic and legal system improvement in Ukraine at the contemporary stage of the civil society development» 195

Postgraduate registration and enrolment in speciality 08.00.11 – mathematical methods, models and informational technologies in economics 197

OUR AUTHORS 200

SUMMARY 202

УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 338.48(477)

Шпак Л. О.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ГАЛУЗЕВИХ ПІДСИСТЕМ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

У статті детально охарактеризовано територіально-галузеві підсистеми, які в зв'язку з тим, що є багатofункціональними, мають вплив на реалізацію регіональних інтересів і збільшення потенціалу регіональної економіки; визначено роль територіально-галузевих підсистем у загальносистемному аспекті, а також фактори, передумови й особливості формування та управління регіональними територіально-галузевими системами; розглянуто галузь туризму як економічну категорію, що виражає сукупність взаємопов'язаних галузей і виробництв національної економіки; систематизовано найважливіші концептуальні підходи до активізації розвитку територіально-галузевих підсистем економіки регіону; обґрунтовано концептуальні засади активізації територіально-галузевих підсистем регіону.

Ключові слова: *регіональна економічна система, територіально-галузева система регіону, територіально-галузеві підсистеми, функціонально-структурні підсистеми, регіональна територіально-галузева політика; управління економічною системою.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Жукова М. А. Менеджмент в туристском бизнесе : учебн. пособ. / М. А. Жукова. – 2-е изд., стер. – М. : КНОРУС, 2006. – 192 с.
2. Брижань І. А. Вплив кластерних об'єднань на розвиток підприємств і регіонів / І. А. Брижань, І. М. Савицька // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – С. 189–194.
3. Коваль П. Ф. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств сільського туризму / П. Ф. Коваль, Г. П. Андреева // Вісник ДІТБ. Серія «Економіка, організація і управління підприємствами (в туристичній сфері)». – 2008. – № 12. – С. 199–204.

Дата надходження до редакції – 30.09.2015 р.

УДК 338.24:330.341.1

Чудаєва І. Б.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ФОРМУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

У статті визначена роль науково-технічних формувань у структурі національної інноваційної системи, які є сучасною формою взаємодії освіти, науки, техніки та виробництва, що забезпечують ефективний розвиток національної економіки інноваційним шляхом.

Ключові слова: державна економічна політика, національна інноваційна система, науково-технічні формування, інноваційна соціотехнічна система, інституційне забезпечення, розвиток, організаційна структура управління науково-технічних формувань, система управління.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Иванов В. В. Национальные инновационные системы: опыт формирования и перспективы развития / В. В. Иванов // Инновации. – 2002. – № 4. – С. 14–19.
2. Freeman C. The National System of Innovation in Historical Perspective / C. Freeman // Cambridge Journal of Economics. – 1995. – № 19 (1). – February. – P. 5–24.
3. Nelson R. R. National Innovation Systems. A Corporative analysis, Oxford University Press. New York and Oxford. – 1978. – № 3. – P. 42–54.
4. Lundvall B. A. National Innovation Systems: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning / B. A. Lundvall. – London : Printer, 1992. – 105 p.
5. Федулова Л. Развитие национальной инновационной системы / Л. Федулова, М. Пашута // Экономика Украины. – 2005. – № 4. – С. 35–47.
6. Микитюк З. В. Особенности развития отечественных научно-технических та инновационных структур / З. В. Микитюк // Стратегия развития Украины (экономика, социология, право) : научный журнал – 2006. – № 2–4. – С. 197–212.
7. Национальная инновационная система Украины: проблемы і принципи побудови / [І. П. Макаренко, П. М. Копка, О. Г. Рогожин, В. П. Кузьменко] ; за наук. ред. І. П. Макаренка. – К. : Інститут проблем національної безпеки, 2007. – 520 с.
8. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи : розпорядження КМУ № 680-р від 17.06.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
9. Марцин В. Удосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності в економіці України / В. Марцин // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5 (71). – С. 52–53.
10. Семиноженко В. У 2014 році Уряд продовжить політику формування інноваційної інфраструктури [Електронний ресурс] / В. Семиноженко. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246950017&cat_id=244277212.
11. Иванова Н. И. Национальные инновационные системы / Н. И. Иванова. – М. : Наука, 2002. – 244 с.
12. Федулова Л. І. Інноваційна економіка : [підручник] / Л. І. Федулова. – К. : Либідь, 2006. – 480 с.
13. Яремко Л. Національна інноваційна система та її формування в Україні / Л. Яремко // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наукових праць НДЕІ Мінекономіки України. – 2007. – Вип. 1. – С. 54–57.
14. Васенко В. К. Вільні економічні зони: стратегія розвитку : [монографія] / В. К. Васенко. – Суми : Довкілля, 2004. – 348 с.
15. Стеченко Д. М. Інноваційні форми регіонального розвитку : [навч. посіб.] / Д. М. Стеченко. – К. : Вища шк., 2002. – 254 с.

Дата надходження до редакції – 12.10.2015 р.

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В ЧЕРКАСЬКОМУ РЕГІОНІ

Проведено аналіз формування людського капіталу Черкаського регіону. Визначено основні проблеми Черкаського регіону, які впливають на формування людського капіталу регіону: скорочення чисельності населення, зокрема висока смертність економічно активного населення, масова трудова міграція за кордон, ситуація на регіональному ринку праці, низький рівень зайнятості та зростання рівня безробіття, скорочення кількості загальноосвітніх навчальних закладів. Проведено аналіз капітальних інвестицій у розвиток людського капіталу Черкаського регіону, який пояснює стан чинників, що формують людський капітал регіону.

Ключові слова: людський капітал, освіта, охорона здоров'я, культура, міграція, зайнятість, економічно активне населення, інвестиції у розвиток людського капіталу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегія розвитку Черкаської області на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ck-oda.gov.ua/docs/2015/strategy_2020.pdf.
2. Федулова С. О. Регулювання процесів формування та використання людського капіталу регіонів України : автореф. дис. ... канд. екон. наук / С. О. Федулова. – Дніпропетровськ, 2012. – 28 с.
3. М'якотіна Н. А. Розвиток і використання людського капіталу на державному та регіональному рівнях : автореф. дис. ... канд. екон. наук / Н. А. М'якотіна. – Донецьк, 2011. – 36 с.
4. Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки / О. А. Грішнова. – К. : Знання, КОО, 2001. – 254 с.
5. Головне управління статистики у Черкаській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ck.ukrstat.gov.ua>.
6. Ус Г. О. Інвестиційно-інноваційний регіональний розвиток промисловості (на прикладі Черкаської області) / Г. О. Ус, Т. С. Непомняща // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент : наук. журнал. – 2008. – № 1(3). – Черкаси : Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2008. – С. 88–100.
7. Павленко Л. І. Оцінка стану інвестування в розвиток людського капіталу в Україні / Л. І. Павленко // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент : наук. журнал. – 2014. – № 2 (17). – Черкаси : Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, – 2014. – С. 33–42.
8. Індекс інфляції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua/index/infl/>.

Дата надходження до редакції – 14.09.2015 р.

УДК 332.14:330.322

Сарана Л. А.¹

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Проведено аналіз підходів до визначення сутності інвестицій як складової фінансового забезпечення регіонального розвитку і доведено, що інвестиції слід розглядати в динаміці, як цілісний процес, в ході якого відбувається послідовна зміна форм вартості та реалізується динамічний зв'язок елементів інвестицій.

Ключові слова: інвестиції, капітальні вкладення, інвестиційна діяльність, фінансова складова, регіональний розвиток.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про інвестиційну діяльність : закон України від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 47. – Ст. 646.
2. Эффективность использования капитальных вложений // Сб. утвержденных методов. – М. : Экономика, 1983. – 128 с.
3. Макконнелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика : пер. с 14-го англ. изд. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М. : ИНФРА-М, 2003. – 972 с.
4. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег : пер. с англ. / Дж. М. Кейнс. – М. : Прогрес, 1978. – 479 с.
5. Фишер С. Экономика / Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. – М. : Дело, 1995. – 864 с.
6. Самуэльсон П. Экономика : в 2-х т. / П. Самуэльсон. – М. : Алгон, 1992. – 740 с.
7. Шарп У. Ф. Инвестиции / Уильям Ф. Шарп, Гордон Дж. Александер, Джеффри В. Бэйли. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 1028 с.
8. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика : навч. посіб. / Л. М. Борщ, С. В. Герасимова ; Київський університет ринкових відносин, Феодосійська фінансово-економічна академія. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 685 с.
9. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента : в 2-х т. Т. 2 / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – 512 с. – С. 23.
10. Данілов О. Д. Інвестування : навч. посіб. / Данілов О. Д., Івашина Г. М., Чумаченко О. Г. – К. : Комп'ютерпрес, 2001. – 364 с.
11. Меркулов Я. С. Организация и финансирование инвестиций / Я. С. Меркулов. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 12.
12. Златогоров В. Г. Организация и планирование производства : практ. пособ. / В. Г. Златогоров. – Минск : ФУА информ, 2001. – 243 с.
13. Лавров Е. И. Инвестиции, финансовый рынок и экономический рост : монография / Е. И. Лавров, М. Ю. Маковецкий, Т. Н. Полякова / Омск. гос. ун-т им. Ф. М. Достоевского. – Омск : Изд-во ОмГУ, 2007. – 500 с.
14. Инвестиционная деятельность : учебное пособие / Н. В. Киселева, Т. В. Боровикова, Г. В. Захарова и др. ; под ред. Г. П. Подшиваленко и Н. В. Киселевой. – М. : КНОРУС, 2006. – 432 с.
15. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования : пер. с англ. / Л. Дж. Гитман, М. Д. Джонк. – М. : Дело, 1997.
16. Доунс Дж. Финансово-инвестиционный словарь : пер. с англ. 4-го перераб. и доп. изд. / Дж. Доунс, Дж. Эллиот Гудман. – М. : ИНФРА-М, 1997. – 586 с.
17. Боди Э. Принципы инвестирования [Текст] : [пер. с англ. под ред. В. А. Кравченко] / Эви Боди, Алекс Кейн, Алан Маркус. – 4-е изд., пер. с англ. – М. : Вильямс, 2002. – 984 с.

Дата надходження до редакції – 21.09.2015 р.

¹ Рецензент – д. е. н., доцент Яценко О. В.

УДК 332.1

Маниліч М. І., Штогринець Н. В.¹

ЗРІВНОВАЖЕНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Статтю присвячено питанням політики зрівноваженого розвитку гірського регіону, аналізуються основні підходи до вивчення проблеми, розглядаються проблеми розвитку сільського господарства у гірській місцевості та обґрунтування перспектив і бажаних напрямів розвитку регіону.

Ключові слова: сільське господарство, форми господарювання, розвиток регіону, земельні ресурси.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Губені Ю. Е. Підприємництво у сільському господарстві / Ю. Е. Губені. – Львів, 1996. – 71 с.
2. Дудар Т. Г. Формування ринку конкурентоспроможної агропродовольчої продукції: теорія, методика, перспективи : монографія / Т. Г. Дудар, В. Т. Дудар. – Тернопіль : Економічна думка, 2009. – 246 с.
3. Концепція Загальнодержавної програми сталого розвитку сільських територій України на період до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.search.ligazakon.ua>.
4. Липчук В. В. Розвиток малого підприємництва у сільському господарстві / В. В. Липчук, С. В. Коробка. – Львів : Сполом, 2011. – 227 с.
5. Макаренко П. М. Економічне відтворення аграрного виробництва в умовах ринку : монографія / П. М. Макаренко, Т. В. Попова. – Мелітополь : Люкс, 2011. – 348 с.
6. Ступень М. Використання земель сільськогосподарського призначення в пореформений період : монографія / М. Ступень, С. Радомський, В. Пересоляк. – Львів : Сполом, 2011. – 195 с.
7. Реверчук С. К. Малий бізнес: методологія, практика і теорія / С. К. Реверчук. – К. : ІЗМН, 1996. – 324 с.
8. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку / Й. Шумпетер. – М. : Прогрес-М, 1982. – 454 с.
9. Analiza uzytkowania ziemi w Karpatach na tle srodowiska przyrodniczego /S. Jagla, R. Kostuch, S. Kurek, J. Pawlik-Dobrowolski // Problemy Zagospodarowania Ziemi gorskich. – 1983. – Z. 22. – S. 39–66.
10. Drukier P. F. Praktyka zarzadzania / P. F. Drukier. – Krakow, 1994. – 590 s.

Дата надходження до редакції – 13.10.2015 р.

---

¹ Рецензент – д. е. н., професор Євдокименко В. К.

УДК 332.02

Лишко С. В., Пригодюк О. М.¹

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ В НАПРЯМКУ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

У статті поглиблено досліджено особливості сталого розвитку регіону. Визначено різні економічні аспекти розвитку регіонів, які були запропоновані зарубіжною і вітчизняною науковою доктриною. Встановлено основні засади еволюційно-інституційного підходу до економічного розвитку. Визначено сутність регіональної економічної системи та здійснено її опис на основі використання системного підходу. Виділені критерії, якими повинна здійснюватися оцінка економічного потенціалу. Наведено можливі варіанти взаємодії регіональної економічної системи й економічного потенціалу, які можуть бути покладені в основу узагальненої оптимізаційної моделі, що виступає ядром етапу планування системи управління розвитком економічного потенціалу.

Ключові слова: сталий розвиток, економічний потенціал, регіональна економічна система, системний підхід, оптимізаційна модель.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Білик Р. Р. Тенденції економічного і соціального розвитку регіонів України як підґрунтя нових підходів до управління регіональною економікою / Р. Р. Білик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 7–8. – С. 146–150.
2. Вознюк М. А. Організаційно-інституційні умови інвестиційно-інноваційної діяльності в регіоні / М. А. Вознюк // Регіональна економіка. – 2013. – № 1. – С. 43–51.
3. Гордієнко В. П. Науково-методичні підходи до оцінки інвестиційної безпеки регіону / В. П. Гордієнко // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 19. – С. 11–15.
4. Долженко І. І. Основи формування стратегії стійкого розвитку регіонів України в умовах євроінтеграції / І. І. Долженко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України : зб. наук. праць / відп. ред. Д. О. Мельничук. – Вип. 200. – Ч. І. – К., 2014. – С. 84–92.
5. Грицаєнко М. І. Сутність та склад інноваційного потенціалу регіону / М. І. Грицаєнко // Економіка розвитку. – 2013. – № 4. – С. 52–57.
6. Ільченко В. М. Аналіз показників сталості соціо-еколого-економічного розвитку регіону / В. М. Ільченко // Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць / гол. ред. М. І. Зверяков. – Вип. 49 (2). – Ч. 2. – Одеса : ОДЕУ, 2013. – С. 148–154.
7. Ковальов А. І. Економічний розвиток регіону на основі активізації підприємницької діяльності : монографія [Електронний ресурс] / А. І. Ковальов, М. Д. Балджі, В. А. Карпов та ін. – Одеса : Атлант, 2014. – 178 с. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2748>.
8. Коломієць І. Ф.

¹ Рецензент – д. е. н., професор Коломицева О. В.

Інноваційно-технологічний розвиток регіону: сутність та наукові підходи до трактування поняття / І. Ф. Коломієць // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С. 175–182. 9. Тесля Д. В. Ринковий потенціал регіону: сутність і його складові / Д. В. Тесля, С. Л. Шульц // Регіональна економіка. – 2014. – № 2. – С. 27–38. 10. Isard W. Methods of regional analysis / W. Isard. – Cambridge : MIT Press, 1960.

Дата надходження до редакції – 25.09.2015 р.

УДК 332.01:332.1

Миленький В. М., Шулежко О. П.¹

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ: ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ

У статті проведено дослідження поняття «економічний потенціал регіону» та виділені релевантні авторські позиції в цьому напрямку. Подано сукупність факторів, що впливають на зміну економічного потенціалу регіону. Конструктивно досліджено основні фактори та можливості їх впливу на економічний розвиток в довгостроковій перспективі. Виділені компоненти структури економічного потенціалу регіону. Подане авторське визначення поняття «економічний потенціал регіональної економічної системи».

Ключові слова: економічний потенціал, компоненти потенціалу, фактори, інноваційний потенціал, регіон.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Варцаба В. Регіональний економічний розвиток та доцільність уточнення суті і змісту поняття «регіональний менеджмент» / В. Варцаба // Галицький економічний вісник. – 2013. – № 4. – С. 49–57. 2. Вяткіна Т. Г. Дослідження особливостей використання ресурсного потенціалу регіону (стратегічний аспект) / Т. Г. Вяткіна // Економіка та держава. – 2014. – № 11. – С. 54–58. 3. Джаман М. О. Теорія економіки регіонів : навч. посіб. / М. О. Джаман. – К. : ЦУЛ, 2014. – 384 с. 4. Дослідження рівня використання економічного потенціалу регіону : монографія [Електронний ресурс] / В. Ф. Семенов, О. І. Руденко, О. В. Басюк [та ін.] ; за ред. В. Ф. Семенова, О. І. Руденко. – Одеса : Одеський національний економічний університет, 2012. – 150 с. 5. Економічний розвиток регіону на основі активізації підприємницької діяльності : монографія [Електронний ресурс] / А. І. Ковальов, М. Д. Балджи, В. А. Карпов та ін. – Одеса : Атлант, 2014. – 178 с. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2748>. 6. Макогін З. Я. Вплив ПІІ на економічне зростання регіонів України / З. Я. Макогін // Економіка та держава. – 2014. – № 5. – С. 20–25. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2006>. 7. Тесля Д. В. Ринковий потенціал регіону: сутність і його складові / Д. В. Тесля, С. Л. Шульц // Регіональна економіка. – 2014. – № 2. – С. 27–37. 8. Щербаківська Л. М. Особливості формування державної політики щодо розвитку

¹ Рецензент – д. е. н., професор Коломицева О. В.

регіонів: європейський досвід / Л. М. Щербаківська // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 18. – С. 145–149. 9. Romer P. Growth Cycles / P. Romer, G. Evans, S. Honkapohja // American Economic Review. – 1998. – № 88. – P. 495–515.

Дата надходження до редакції – 25.09.2015 р.

УДК: 433.94

Щербина С. І.¹

ЕКОНОМІЧНІ ВТРАТИ І РУЙНУВАННЯ УКРАЇНИ В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРКАЩИНИ)

У статті представлено матеріали про встановлену гітлерівцями в Україні в роки Другої світової війни систему експлуатації окупованих територій. Розглянуто комплекс заходів реалізації «нового порядку» в Україні та на Черкащині. Увага акцентується на економічних втратах України та господарській діяльності окупантів із забезпечення Німеччини продовольством і сировиною.

Ключові слова: «новий порядок», Друга світова війна, агропромисловий комплекс, економічна експансія, остарбайтери, господарське руйнування, німецька адміністрація, економічний колабораціонізм, економічні втрати.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Велич подвигу народного : тези матеріалів Обласної науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр. / гол. ред. І. І. Кукурудза. – НДІТЕХІМ, 1995. – 174 с.
2. Друга світова війна в історичній пам'яті України (за матеріалами Українського інституту національної пам'яті) / [Упор. Л. Герасименко, Л. Пилявець]. – Київ – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. Н., 2010. – 247 с.
3. Економічна історія України : навчальний посібник / М. О. Уперенко, Е. А. Кузнецов, Г. К. Парієнко та ін. ; під заг. ред. М. О. Уперенка. – Харків : Одісей, 2004. – 194 с.
4. Злупко С. М. Економічна історія України : навчальний посібник / С. М. Злупко. – К. : Знання, 2006. – 366 с.
5. Кучер В. І. Політична історія України. XX ст. : у 6 т. Т. 4: Україна у Другій світовій війні 1939–1945 рр. / В. І. Кучер ; гол. ред. І. Ф. Курас (голова) [та ін.]. – К. : Генеза, 2003. – 584 с.
6. Лазарович В. М. Історія України : навчальний посібник / В. М. Лазарович. – К. : Знання, 2013. – 685 с.
7. Лановик Б. Д. Економічна історія України і світу : підручник / Б. Д. Лановик, З. М. Матасевич. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К. : Вікар, 1996. – 736 с.
8. Мельниченко В. М. Моя Черкащина : навчально-методичний посібник / В. М. Мельниченко. – Черкаси : Вертикаль, 2006. – 230 с.
9. Нестеренко В. А. Окупаційний режим у військовій зоні України в 1941–1943 рр. : монографія / В. А. Нестеренко. – К. : Генеза, 2000. – 233 с.
10. Потильчак О.

¹ Рецензент – д. е. н., доцент Савченко С. О.

В. Економічний колабораціонізм в Україні в роки нацистської окупації (1941–1944 рр.): причини і прояви : монографія / О. В. Потильчак. – К. : Вища школа, 1997. – 232 с. 11. Коваль М. Україна крізь віки : у 15 кн. Кн. 12: Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.) / М. В. Коваль. – К. : Альтернативи, 1999. – 336 с.

Дата надходження до редакції – 30.09.2015 р.

УДК 336.1:352

Крамаренко О. А.¹

МЕХАНІЗМ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ВАЖЕЛІВ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано особливості бюджетної політики загальнодержавного та місцевого рівня в окремих країнах ЄС. Визначено механізм імплементації важелів бюджетної політики для забезпечення сталого соціально-економічного розвитку регіонів України.

Ключові слова: бюджетна політика, важелі бюджетної політики, імплементація, місцеві бюджети, розвиток регіонів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Каргалова М. В. Социальное измерение европейской интеграции / М. В. Каргалова, Е. Н. Егорова. – М. : Аксиом, 2010. – С. 11–15.
2. Муниципальные системы зарубежных стран [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.dvgups.ru/METDOC/CGU/PRAVO>.
3. Молчанова М. Ю. К вопросу о финансовых источниках, муниципальных образований / М. Ю. Молчанова // *Фундаментальные исследования*. Серия: Экономические науки. – 2012. – № 11. – С. 210–216.
4. Сидорова Е. А. Особенности бюджетной политики в Европейском союзе / Е. А. Сидорова. – М. : ИМЭМО РАН, 2012 – 129 с.
5. Финансовый кризис в России и в мире / под ред. Е. Т. Гайдара. – М., 2009. – 368 с.
6. Sutherland P. Radical reforms can save the euro [Electronic resource] / P. Sutherland // *The Financial Times*. – 2010. – June 30.– Access mode : <http://www.ft.com/cms/s/0/d0e7d66a-83-dd-11df-ba07-00144feabdc0.html>.
7. Report of the study group on the role of Public Finance in Europe integration. Vol. 1: General Report. – Brussels, April 1977. – P. 11–13.
8. Report of Economic and Monetary Union in the European Community / Committee for the study of Economic and Monetary Union. Jacques Delors (Chairman). – 1989. – P. 16.
9. Boex J. Subnational government structure and intergovernmental fiscal relations: an overlooked dimension of decentralization / J. Boex, J. Martinez-Vasquez, A. Timofeev // *International Studies Program, Andrew Young School of Policy Studies, Georgia State University, working paper*. – 2004. – № 04-01. – P. 36.
10. Territorial Indicators and Benchmarking for Territorial Competitiveness Policies: The Cases of Australia and Italy // *Working Party Territorial Indicators*. – Switzerland. – 2003. – 28 p.
11. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the

¹ Рецензент – д. е. н., професор Петкова Л. О.

European Economic and Social Committee, the Committee of the regions and the national parliaments [Electronic resource] // The EU Budget Review. – Brussels, 19.10.2010. – Access mode : http://ec.europa.eu/budget/reform/library/communicatio/com_2010.12. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway. 2013 edition [Electronic resource] // Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. – С. 174. – Access mode : http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2013/report.pdf.

Дата надходження до редакції – 15.10.2015 р.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

УДК 338.436-047.44

Яценко В. М., Яценко О. В.

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ, ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ТА ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено існуючі методики діагностики й оцінки конкурентоспроможності аграрних підприємств, визначені етапи проведення оцінки і групи виробничих показників, фінансового стану та ефективності маркетингової діяльності. Проведено стратегічний аналіз конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, використовуючи сучасні методи: SWOT-аналіз, SPACE-аналіз, модель GE/McKinsey. Визначені сильні та слабкі сторони, можливості і загрози аграрних підприємств Черкаської області, рекомендовані вектори стратегії розвитку для аграрних підприємств із сильною, середньою і слабкою конкурентною позицією.

Ключові слова: конкурентоспроможність аграрних підприємств, методи оцінки, стратегічний аналіз, стратегія розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурлака О. П. Теоретичні основи конкурентоспроможності аграрного підприємства / О. П. Бурлака // Технологический аудит и резервы производства. – 2011. – № 2 (2). – С. 24–27.
2. Збарський В. К. Конкурентоспроможність високотоварних сільськогосподарських підприємств / В. К. Збарський, М. А. Місевич ; за ред. професора В. К. Збарського. – К. : ННЦ ІАЕ, 2009. – 310 с.
3. Котлер Ф. Основи маркетинга : пер. с англ. / Ф. Котлер. – 2-е европ. изд. – М. : Прогресс, 1998. – 734 с.
4. Малік М. Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми : монографія / М. Й. Малік, О. А. Нужна. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 270 с.
4. Пасхавер Б. Цінова конкуренція аграрного сектора / Б. Пасхавер // Економіка України. – 2007. – № 1. – С. 78–87.
5. Портер М. Конкуренція / М. Портер. – СПб., – М. – К. : Вільямс, 2000. – 495 с.
6. Портер М. Стратегія конкуренції: методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / М. Портер ; пер. з англ. А. Олійник, Р. Скільський. – К. : 1998. – С. 232–236.
7. Яценко В. М. Стратегічний аналіз : навч. посіб. / В. М. Яценко, В. В. Деміденко, С. Л. Деміденко. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – 247 с.

Дата надходження до редакції – 10.09.2015 р.

УДК 336.71, 623.011, 65.013

Задорожний І. С., Козловська С. Г., Катасонов А. В., Задорожний С. В.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОЕКТУВАННЯ І ПЕРЕПРОЕКТУВАННЯ ПІДСИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

У статті розглядаються питання особливостей проектування підсистем системи управління персоналом сучасної організації, орієнтованої на результат.

***Ключові слова:** підсистема керування, зовнішнє середовище, ефективність, результативність, результат.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пятенко С. В. Книга генерального директора / С. В. Пятенко. – 2-е издание. – М. : Омега-Л, 2008. – 302 с.
2. Пригожин А. И. Методы развития организаций / А. И. Пригожин. – М. : МЦФЭР, 2003. – 854 с.
3. Задорожний И. С. Менеджмент товарных инноваций : учебник / Задорожний И. С., Задорожний В. И., Казаринова Н. Л.; под общей ред. д. т. н., проф. И. С. Задорожного. – Черкассы : Восточноукраинский университет экономики и менеджмента, 2010. – 443 с.
4. Друкер П. Ф. Задачи менеджмента в XXI веке / Питер Ф. Друкер. – М. : Вильямс, 2004. – 272 с.
5. Минько В. М. Все для руководителя / В. М. Минько. – Черкассы : Изд. Чабаненко Ю. А., 2015. – 532 с.
6. Гибсон Д. Л. Организации: поведение, структура, процессы : пер. с англ. / Джеймс Л. Гибсон, Джон Иванцевич, Джеймс Х. Доннелли-мл. – М. : Инфра-М, 2000. – 660 с.
7. Корзье Н. Организационное проектирование на предприятии / Н. Корзье. – К. : Наукова думка, 1990. – 216 с.
8. Задорожний І. С. Проектування результативних систем управління / І. С. Задорожний, А. Ф. Шигимага, С. В. Задорожний // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія «Економічні науки». – Випуск 36. – Черкаси : ЧДТУ, 2014. – С. 49–56.
9. Задорожний І. С. Проектування систем менеджменту з використанням елементів емоційного інтелекту / І. С. Задорожний, В. І. Задорожний, Н. В. Старовойтенко // Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія «Економічні науки». – Випуск 24, частина 1. – Черкаси : ЧДТУ, 2009. – С. 158–164.
10. Мескон М. Х. Основы менеджмента : учебник : пер. с англ. / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури ; общ. ред. и вступ. ст. Л. И. Евенко. – 3-е изд. – М. : Дело, 2000. – 704 с.

Дата надходження до редакції – 30.09.2015 р.

УДК 658.89

Дешевенко Л. П., Дьячук І. В.¹

МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ НА ПОВЕДІНКУ СПОЖИВАЧІВ

У статті розглянуті маркетингові інструменти впливу на поведінку споживачів, на задоволення попиту і потреб на основі системного підходу з використанням математичних методів у менеджменті та маркетингу, що дозволить напрацьовувати тактичні управлінські рішення на науковій основі та відобразити у них всю складність і багатогранність залежностей між діючими змінними факторами.

Ключові слова: маркетинг, маркетингові інструменти, поведінка, споживачі, загальна модель поведінки споживачів, функція Лагранжа, закон Джевонса.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зозулев А. В. Поведение потребителей : учеб. пособ. [для высших учеб. завед.] / А. В. Зозулев. – К. : Знання, 2004. – 357 с.
2. Окландер І. Хорор-маркетинг: модель впливу на споживачів / І. Окландер // Маркетинг в Україні. – 2010. – № 2 (60). – С. 10–12.
3. Прокопенко О. В. Поведінка споживачів : навч. посіб. / О. В. Прокопенко, М. Ю. Троян. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 176 с.
4. Троян М. Ю. Роль дослідження мотивації споживачів [Електронний ресурс] / М. Ю. Троян, О. Савченко // Економічні проблеми сталого розвитку : тези доповідей науково-технічної конференції викладачів, співробітників, аспірантів і студентів факультету економіки та менеджменту, присвяченої дню науки в Україні, Суми, 18–22 квітня 2011 року / відп. за вип. А. Ю. Жулавський. – Суми : СумДУ, 2011. – Ч. 4. – С. 147–148. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/12272>.
5. Федосеев В. В. Экономико-математические методы и модели в маркетинге : учеб. пособ. / В. В. Федосеев, Н. Д. Эриашвили ; под ред. В. В. Федосеева. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 159 с.

Дата надходження до редакції – 17.09.2015 р.

УДК 336.1.5/47

Сукач О. М., Романенко Н. В.²

ПІДХОДИ ЩОДО ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено економічний зміст фінансової політики управління оборотними засобами підприємства як основи підвищення

¹ Рецензент – д. е. н., доцент Савченко С. О.

² Рецензент – д. е. н., доцент Яценко О. В.

ефективності його поточної діяльності. Визначено основні підходи до управління оборотними засобами. Визначено основні проблеми практичного застосування фінансової політики як специфічного інструменту управління поточною діяльністю підприємства і можливі шляхи їхнього вирішення. Запропоновано основні етапи управління оборотними засобами підприємства.

Ключові слова: оборотні засоби, управління, дебіторська заборгованість, фінансові інструменти.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бечко В. П. До питання щодо економічної сутності оборотних засобів / В. П. Бечко // Інноваційна економіка. – 2010. – № 4 (18). – С. 98–102.
2. Бердар М. М. Фінанси підприємств : [навч. посіб.] / М. М. Бердар. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
3. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств : [підруч.] / І. О. Бланк, Г. В. Ситник. – К. : КНЕУ, 2006. – 780 с.
4. Василик О. Д. Державні фінанси України : навч. посіб. / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Вища школа, 2007. – 383 с.
5. Дробишева О. О. Роль оборотних засобів у виробничому процесі підприємства [Електронний ресурс] / О. О. Дробишева // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – Випуск 6. – С. 132–136. – Режим доступу : http://www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_6_136.pdf.
6. Измайлова Н. В. Управління оборотними активами підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Н. В. Измайлова ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. – К., 2009. – 20 с.
7. Кулакова С. Ю. Методологічні аспекти управління оборотними засобами підприємства [Електронний ресурс] / С. Ю. Кулакова, Д. М. Лозовський // Ефективна економіка. – 2013. – № 11. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2516>.
8. Сукач О. М. Підходи щодо управління оборотними активами підприємства / О. М. Сукач // Збірник наукових праць ЧДТУ. – Вип. 36. – Частина II, том I. – Черкаси : ЧДТУ, 2014. – С. 69–76.
9. Фінанси підприємств : [підручник] / [А. М. Поддєрьогін та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 8-ме вид., переробл. та допов. – К. : КНЕУ, 2013. – 519 с.

Дата надходження до редакції – 12.10.2015 р.

УДК 378.1

Антонова І. В.¹

БЕНЧМАРКІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ

У статті досліджено теоретичні аспекти використання бенчмаркінгу, надано теоретичну інтерпретацію категорії «бенчмаркінг» у сучасному маркетингу підприємств й ознайомлено з

---

¹ Рецензент – д. е. н., доцент Савченко С. О.

його специфікою, досліджено основні принципи бенчмаркінгу підприємств, надана класифікація бенчмаркінгу підприємств та охарактеризовані його основні види.

Ключові слова: *бенчмаркінг, конкурентоспроможність, конкуренція, стратегія підприємства, маркетингові заходи, бізнес-процеси.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аренков И. А. Бенчмаркинг и маркетинговые исследования в разработке стратегий маркетинга [Электронный ресурс]. / И. А. Аренков, Е. Г. Багиев. – Режим доступа : <http://www.marketing.spb.ru/read/m12/5.htm>.
2. Балабанець А. В. Ключова маркетингова компетенція підприємств як об'єкт бенчмаркінгового дослідження [Електронний ресурс]. / А. В. Балабанець. – Режим доступу : http://ecrimea.crimea.edu/arhiv/2012/econ_4_2012/083_balab.pdf.
3. Гончарук А. Г. Бенчмаркінг як метод управління ефективністю підприємства / А. Г. Гончарук // Труды Одесского политехнического университета. – 2007. – № 1. – С. 253–257.
4. Карпенко Н. В. Бенчмаркінг бізнес-процесів на підприємствах малого та середнього бізнесу / Н. В. Карпенко // Механізм регулювання економіки. – 2007. – № 4. – С. 138–145.
5. Маринович В. В. Конкурентний бенчмаркінг у забезпеченні економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності [Електронний ресурс] / В. В. Маринович. – Режим доступу : http://fkd.khibs.edu.ua/pdf/2012_2/22.pdf.
6. Мартиненко М. М. Стратегічний менеджмент : підручник / М. М. Мартиненко. – К. : Каравела, 2006. – 499 с.
7. Наливайко А. П. Теория стратегии предприятия. Современное состояние и направления развития : монография / А. П. Наливайко. – К. : КНЭУ, 2001. – 227 с.
8. Харрингтон Х. Дж. Бенчмаркинг в лучшем виде. 20 шагов к успеху / Х. Дж. Харрингтон, Дж. С. Харрингтон. – СПб. : Питер, 2004. – 176 с.

Дата надходження до редакції – 25.09.2015 р.

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336:330

Гордієнко Л. А.¹

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОКТРИНИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ

З'ясовано сутність доктрини фінансової політики. Досліджено генеалогію формування фінансової доктрини в Україні. Обґрунтовано основні складові фінансової доктрини соціального спрямування в Україні. Сформульовано принципи формування доктрини фінансової політики.

Ключові слова: доктрина, фінансова політика, політична воля, реальна економіка, соціальна складова.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами : розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2012 р. № 633р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/>.
2. Дем'янишин В. Актуальні проблеми формування і реалізації бюджетної доктрини України / В. Дем'янишин // Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період : матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу ТНЕУ, 16 квітня 2008 р. – Тернопіль, 2008. – 168 с.
3. Фінансова політика інвестиційно-інноваційного розвитку України : монографія / за ред. В. Г. Дем'янишина. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 454 с.
4. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів / за заг. ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Дубічинського. – Харків : Школа, 2009. – 1008 с.
5. Економічний енциклопедичний словник : у 2-х т. Т. 1 / С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устенко, С. І. Юрій ; за заг. ред. С. В. Мочерного. – Львів : Світ, 2005. – 616 с.
6. Федосов В. М. Українська фінансова наука: генеза, еволюція, ренесанс / В. М. Федосов, П. І. Юхименко // Фінанси України. – 2012. – № 3. – С. 3–30.
7. Пилипенко Л. П. Про вдосконалення фінансової системи України / Л. П. Пилипенко, В. В. Шокун // Фінанси України. – 1997. – № 6. – С. 18.
8. Загородній А. Г. Фінансово-кредитний словник / А. Г. Загородній. – 3-тє видання, виправлене та доповнене. – К. : Знання, КОО, 2000. – 587 с.
9. Державна фінансова політика та прогнозування доходів бюджету України / М. Я. Азаров, Ф. О. Ярошенко, Т. І. Ефименко та ін. – К. : НДФІ, 2004. – 712 с.

Дата надходження до редакції – 29.09.2015 р.

¹ Рецензент – д. е. н., професор Петкова Л. О.

УДК 368.811(477)

Пріхно І. М.¹

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

З'ясовано економічну сутність кредитного страхування. Проаналізовано фінансово-економічні показники розвитку вітчизняного ринку кредитного страхування. Виявлено основні проблеми кредитного страхування в Україні. Запропоновано низку заходів, направлених на усунення виявлених проблем.

Ключові слова: кредитне страхування, страхування кредитного ризику, страхування кредитів, страхування ризику непогашення кредиту, страхування відповідальності позичальника.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алиев Б. Х. Страхование : учебник / Б. Х. Алиев, Ю. М. Махдиева. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 415 с.
2. Владичин У. В. Банківське кредитування : навч. посіб. / У. В. Владичин ; за ред. С. К. Реверчука. – К. : Атіка, 2008. – 648 с.
3. Волосович С. В. Економічна сутність кредитного страхування / С. В. Волосович // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 2 (128). – С. 250–255.
4. Річний звіт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг за 2014 рік. – Додаток 1. Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/rzviti-nackomfinposlug.html>.
5. Страхование : экономика, организация, управление : учебник / под. ред. Г. В. Черновой. – М. : Экономика, 2010. – Т. 2. – 671 с.
6. Страхування: теорія та практика : навч.-метод. посіб. / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Временко ; за заг. ред. Н. М. Внукової. – Харків : Бурун Книга, 2004. – 376 с.
7. Чайковський Я. І. Страхування кредитного ризику комерційних банків [Електронний ресурс] / Я. І. Чайковський, Р. І. Тиркало. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/public/02/11/26/124>.

Дата надходження до редакції – 30.09.2015 р.

---

¹ Рецензент – д. е. н., професор Петкова Л. О.

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

УДК 378.14:004.4

Коваль В. В., Манькута Я. Н., Джолохава Дж.¹

ПОДХОДИ К МОДЕЛИРОВАНИЮ УЧЕБНОГО ИНТЕРАКТИВНОГО МАТЕРИАЛА ДЛЯ SMART-ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматривается проблема подходов к моделированию учебного интерактивного материала для Smart-образования с целью повышения эффективности обучения слушателя с помощью программированного обучения в рамках кибернетического подхода.

Ключевые слова: Smart-образование, интерактивная среда, слушатель, тьютор, самообучение.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончаренко В. В. Использование сетевых технологий с формированием Smart-учебника в процессе обучения / В. В. Гончаренко // Технологический аудит и резервы производства. – 2015. – № 1/2 (21). – С. 13–17.
2. Журавский В. С. Украина на пути к информационному обществу / В. С. Журавский, М. К. Родионов, И. Б. Жилиев ; под ред. М. З. Згуровского. – К. : Политехника, 2004. – 484 с.
3. Thurstone L. L. The learning curve equation / L. L. Thurstone // Psychol. Bull. – 1917. – № 14. – P. 64–65.
4. Краудер Н. А. О различиях между линейным и разветвленным программированием / Н. А. Краудер // Программированное обучение за рубежом : сборник. – М. : Высшая школа, 1968. – С. 58–67.
5. Соловов А. В. Электронное обучение: проблематика, дидактика, технология / А. В. Соловов. – Самара : Новая техника, 2006. – 462 с.
6. Шелестова А. М. Характеристика сучасного інтегрованого інформаційно-комунікаційного простору вищого навчального закладу / А. М. Шелестова // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – 2013. – Вип. 39. – С. 235–241.
7. Філіпова Л. Використання інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників / Л. Філіпова // Наук.-метод. забезпечення професійної освіти і навчання / за заг. ред. В. О. Радкевич. – Харків : Компанія СМІТ, 2009. – С. 84–86.
8. Новікова Л. М. Тренінг як засіб активізації навчання у вищій школі : науково-методичний посібник / Л. М. Новікова. – Павлоград : ЗДЕУ, 2008. – 110 с.
9. Ширяй А. В. Smart образование в информационном обществе [Электронный ресурс] / А. В. Ширяй. – Режим доступа : <http://www.doc4net.ru/doc/3131436432813>.

Дата надходження до редакції – 14.09.2015 р.

¹ Рецензент – д. е. н., доцент Савченко С. О.

УДК 651. 4/9:004 (043)

Наконечна О. А., Петрук С. В.¹

МОДЕЛЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У статті представлено аналіз інформаційних потоків та процесу документообігу в Черкаській районній державній адміністрації з метою виявлення основних бізнес-процесів організації діловодства; визначено передумови застосування електронного документообігу в ОДВ та надано рекомендації щодо впровадження СЕД «Megapolis. Документообіг» на основі структурно-функціонального моделювання VRwip з використанням стандарту DFD.

***Ключові слова:** бізнес-процеси, документаційне забезпечення управління, документообіг, органи державної влади, програмно-технологічне рішення, документні потоки, діаграми workflow, система електронного документообігу.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лінік С. Електронний документообіг – інноваційна технологія [Електронний ресурс] / С. Лінік. – Режим доступу : https://krym.greenparty.ua/news/news_21244.html. – Назва з екрану.
2. Курташова І. В. Електронний документообіг і його особливості / І. В. Курташова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 3. – С. 231–237.
3. Золотарьова І. О. Автоматизація документообігу : навч. посіб. / І. О. Золотарьова, Р. К. Бутова. – Харків : ХНЕУ, 2008. – 156 с.
4. Матвієнко О. В. Основи організації електронного документообігу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Матвієнко, М. Н. Цивін. – К. : Центр учбової л-ри, 2008. – 111 с.
5. Про місцеві державні адміністрації : закон України від 09.04.1999 № 586-XIV (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 650-VIII від 01.09.2015) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20. – Ст. 190.

Дата надходження до редакції – 13.10.2015 р.

---

¹ Рецензент – д. пед. н., професор Філіпова Л. Я.

УДК 336.761.5

Веретельник В. В., Германенко Л. М., Лелеко І. Г.¹

РИЗИКИ І ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ З ВИКОРИСТАННЯМ ХМАРНОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ОБРОБКИ ДАНИХ

У статті висвітлено можливості, умови та переваги проведення аудиту в умовах застосування сучасних комп'ютерних технологій. Визначено чинники, що підвищують і знижують аудиторський ризик при використанні комп'ютерних технологій обробки даних. Розглянуто основні процедури, які можуть виконуватися аудитором з використанням хмарної комп'ютерної технології. Розроблено моделі, які можуть бути використані при створенні хмарної комп'ютерної технології обробки даних, управлінні обчислювальними процесами на основі OpenStack і OpenFlow, що реалізує підвищення продуктивності за рахунок ефективного планування завдань і управління структурами даних між ними.

Ключові слова: *аудит, аудиторський ризик, хмарна комп'ютерна технологія, інформаційні системи, програмні продукти, комп'ютерна обробка даних.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ходаківська Л. О. Комп'ютерні технології аудиту в умовах розвитку сучасних інформаційних систем / Л. О. Ходаківська, К. С. Ходаківська [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/spec/136.pdf.
2. Зоріна О. А. Автоматизація аудиту в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О. А. Зоріна // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. – 2008. – № 2 – С. 25.
3. Кот О. С. Теоретико-методичні аспекти аудиту в умовах комп'ютерних технологій / О. С. Кот // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2008. – № 3. – С. 192–195.
4. Адамс Р. Основы аудита : пер. с англ. / Р. Адамс ; под ред. Я. В. Соколова. — М. : Аудит, ЮНИТИ, 2010.
5. Полежаев П. Н. Исследование алгоритмов планирования параллельных задач для кластерных вычислительных систем с помощью симулятора / П. Н. Полежаев // Параллельные вычислительные технологии (ПАВТ'2010) : труды международной конференции. – Челябинск : ЮУрГУ, 2010. – С. 287–298.
6. Кнут Д. Искусство программирования. Основные алгоритмы / Дональд Кнут. – Том 1. – [3-е изд.]. – М. : Вильямс, 2006. – 720 с.
7. Марков А.А. Теория алгоритмов / А. А. Марков, Н. М. Нагорный. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Фазис, 1996. – 448 с.

Дата надходження до редакції – 10.09.2015 р.

---

¹ Рецензент – д. е. н., доцент Шпак Л. О.

УНІВЕРСИТЕТСЬКЕ ЖИТТЯ

Оксьом І. Г.

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА»

Початок третього тисячоліття для Української держави ознаменувався розвитком складних трансформаційних процесів, які охопили практично всі сфери суспільного життя. Зазначені процеси так чи інакше пов'язані з формуванням в Україні соціальної, правової, демократичної держави, основу функціонування якої складає розвинене громадянське суспільство. Водночас ці процеси породили також значну кількість об'єктивних загроз, що суттєво актуалізує необхідність переосмислення основних аспектів взаємодії держави, громадянського суспільства й особи.

З огляду на це актуальною стала Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми вдосконалення економіко-правової системи України на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства», яка відбулася в Східноєвропейському університеті. Керівництво програмним комітетом конференції здійснював доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії СРСР, академік Інженерної академії України, президент Східноєвропейського університету Аблязов Рауф Ахметович. До складу програмного комітету були залучені відомі в Україні та за її межами науковці з правознавства, кваліфіковані юристи-практики, керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, громадських організацій.

Відкрила конференцію ректор університету доктор економічних наук Л. О. Шпак, яка в своїй доповіді наголосила на існуючих проблемах розвитку економіко-правової системи України і способах їхнього подолання. Участь у роботі конференції взяли науковці та викладачі провідних вищих навчальних закладів України: Київського національного університету ім. Т. Шевченка, Харківського університету внутрішніх справ, Національного університету «Одеська юридична академія», Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, Національного університету державної податкової служби, Київського національного лінгвістичного університету, Університету митної справи та фінансів, МАУП, університету «Україна», Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка, Університету банківської справи, Інституту кримінально-виконавчої служби, Інституту законодавства

Верховної Ради України, Інституту економіки природокористування та сталого розвитку НАН України.

На запрошення оргкомітету конференції відгукнулася значна кількість науковців і фахівців, яких співробітники та студенти Східноєвропейського університету зустріли у своєму навчальному закладі за українськими традиціями гостинності.

Цінними для вирішення проблемних питань розвитку економіко-правової системи виявилися практичний досвід, наукові здобутки, озвучені на конференції: д. ю. н., професора, члена-кореспондента Національної академії правових наук України, заслуженого юриста України, президента Всеукраїнської організації «Асоціація українських правників» Костицького В. В., д. ю. н., професора, член-кореспондента Національної академії правових наук України, заслуженого діяча науки і техніки Стеценка С. Г., д. ю. н., професора, заслуженого юриста України Петкова В. П., д. е. н., професора Яценка В. М., заступника голови Апеляційного суду Черкаської області, к. ю. н. Сльцова В. О., заступника голови – керівника апарату Черкаської обласної державної адміністрації, к. т. н. Ковалю В. В., директора департаменту освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації Данилевського В. В., д. ю. н., професора, завідувача кафедри СУЕМ Стеценка В. Ю., д. ю. н., професора кафедри Комзюка В. Т., д. ю. н., доцента Обрусної С. Ю., головного консультанта інституту законодавства Верховної Ради України, к. ю. н., доцента Костицької І. О.

Під час обговорення виступів відомих практиків і науковців учасники конференції ще раз упевнилися в тому, що процес реформування економіко-правової системи України має бути не лише практично спрямованим, а й мати ґрунтовне наукове супроводження. Тож актуальною для подальшого розвитку є вимога щодо необхідності інтеграції, тісного поєднання трьох основних складових: орієнтації на потреби людини, нормативно-правового та наукового забезпечення діяльності державних органів, використання інноваційних освітніх технологій для підготовки кваліфікованих кадрів. Саме тому науково-практичні конференції мають стати щорічною трибуною для висвітлення наукових здобутків, обміну досвідом щодо їхньої успішної реалізації.

Робота конференції відбувалася в режимі пленарного засідання та засідань 6 секцій. У підсумковому зверненні до гостей ректор університету Л. О. Шпак висловила вдячність всім учасникам конференції за відгук на надіслані оргкомітетом запрошення, сподівання на продовження плідної співпраці науковців і практиків, результатом якої стане ефективна і якісна розбудова нашої держави. У «сухому залишку» наукового заходу – рекомендації конференції та збірник її матеріалів обсягом 230 сторінок, який учасники отримали під час реєстрації перед початком роботи конференції.

**ПРО НАБІР ДО АСПІРАНТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
08.00.11 – математичні методи, моделі та
інформаційні технології в економіці**

Оголошується набір слухачів для навчання в аспірантурі за спеціальністю 08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці.

Підготовка науково-педагогічних та наукових кадрів у Східноєвропейському університеті економіки і менеджменту здійснюється відповідно до нормативних документів Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України. До таких документів передусім належать: Конституція України, Закон України «Про вищу освіту», Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. № 309 «Про затвердження Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 960 від 14.06.2000 № 1124 від 27.08.2004 та № 254 від 02.03.2010), Постанова президії ВАКУ України від 9.04.2003 р. № 1-0214 про «Перелік спеціальностей, за якими проводиться захист дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора наук, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань» та ін.

Умови проведення вступних іспитів і зарахування до аспірантури

До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які мають вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста або магістра.

Термін навчання з відривом від виробництва не перевищує трьох років, без відриву від виробництва – чотирьох.

Рішення про допуск до складання вступних іспитів до аспірантури приймається приймальною комісією за результатами співбесіди, розгляду реферату та поданих наукових праць з врахуванням письмового висновку передбачуваного наукового керівника.

Вступники до аспірантури складають вступні іспити зі спеціальності (в обсязі навчальної програми для спеціаліста або магістра, яка відповідає обраній ними науковій спеціальності), філософії та однієї з іноземних мов на вибір (англійської, німецької, французької) згідно з навчальними програмами із вищих навчальних закладів IV рівня акредитації, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Вступники, які на час вступу до аспірантури склали всі або кілька кандидатських іспитів, рішенням приймальної комісії звільняються від вступних іспитів до аспірантури, з яких були складені кандидатські іспити, і їм зараховуються оцінки кандидатських іспитів.

Прийом вступних іспитів до аспірантури проводиться предметними комісіями в усній формі.

Кожному аспірантові одночасно з його зарахуванням відповідним наказом ректора призначається науковий керівник, як правило, доктор наук або за рішенням вченої ради кандидат наук.

Документи подавати за адресою: 18036, м. Черкаси, вул. Нечуя-Левицького, 16; відділ аспірантури.

Довідки за телефоном: (0472) 71-21-78, 64-70-55, 64-72-00 (д. е. н. Ус Галина Олександрівна).

Вступники до аспірантури подають на ім'я ректора університету:

- 1) заяву;
- 2) особовий листок з обліку кадрів;
- 3) список опублікованих наукових праць і винаходів (аспіранти, які їх не мають, подають наукову доповідь (реферат) з обраної ними наукової спеціальності);
- 4) медичну довідку про стан здоров'я за формою № 086-у;
- 5) копію диплома про закінчення вищого навчального закладу із зазначенням одержаної кваліфікації спеціаліста і магістра (особи, які здобули відповідну освіту за кордоном, – копію нострифікованого диплома);
- 6) посвідчення про складання кандидатських іспитів (за наявності складених кандидатських іспитів).
- 7) копію паспорта;
- 8) копію ідентифікаційного коду;
- 9) 3 фотографії.

Паспорт та диплом про вищу освіту пред'являються особисто.

ПАСПОРТ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці

I. Формула спеціальності:

Наукова спеціальність, яка досліджує методологічні, теоретичні, науково-методичні і прикладні проблеми, аналізу, функціонування і розвитку соціально-економічних систем і процесів на засадах розробки і застосування методів математичного моделювання, інформаційних систем і технологій.

II. Напрями досліджень:

1. Теоретико-методологічні проблеми математичного моделювання соціально-економічних систем.
2. Моделі та методи дослідження проблем економічної теорії.
3. Моделі та методи програмно-цільового управління економічними системами і процесами.
4. Моделювання процесів управління соціально-економічними системами.
5. Моделювання процесів суспільного відтворення.
6. Моделювання процесів економічного зростання.
7. Прогнозування тенденцій і показників розвитку економічних систем і процесів.
8. Математичні моделі економічної динаміки.
9. Моделювання балансових пропорцій і показників економіки.

10. Математичні моделі та методи формування балансів для різних рівнів управління економікою.
11. Системний аналіз економічних процесів.
12. Моделювання реструктуризаційних процесів в економіці.
13. Моделі і методи формування раціональних організаційно-економічних структур і систем управління в економіці.
14. Моделювання процесів ефективного використання виробничого потенціалу.
15. Моделювання в окремих сферах суспільної діяльності.
16. Аналіз, оцінка, моделювання та оптимізація ризику в економіці.
17. Системи підтримки прийняття рішень.
18. Методи штучного інтелекту в економіці.
19. Моделі, методи та інформаційні технології функціонування систем моніторингу в економіці.
20. Теоретико-методологічні проблеми інформатизації суспільства, побудованого на знаннях.
21. Впровадження нових комп'ютерних технологій та обробки статистичної інформації.
22. Формування інтегрованих інформаційних баз даних за результатами статистичних спостережень.
23. Нові інформаційні та комунікаційні технології.
24. Гіпертекстові та мультимедійні технології в соціально-економічних системах.
25. Геоінформаційні системи в економіці.
26. Економічні й організаційні проблеми інформаційної діяльності, створення інформаційного простору об'єкта.
27. Безпека та надійність інформаційних систем.
28. Методи та моделі управління проектами інформатизації.
29. Економічна ефективність розроблення, впровадження та функціонування інформаційних систем і технологій.
30. Методи системного аналізу, оптимізації, управління в інформаційних системах.
31. Системи управління базами даних і знань.
32. Інструментальні засоби проектування та створення управлінських інформаційних систем.

НАШІ АВТОРИ

Антонова І. В., викладач кафедри маркетингу Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Веретельник В. В., к. т. н., доцент кафедри економічної кібернетики Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Германенко Л. М., к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Гордієнко Л. А., к. е. н., доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету

Дешевенко Л. П., к. і. н., доцент кафедри туризму Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Джолохава Дж., студент-магістрант кафедри економічної кібернетики Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Дьячук І. В., к. е. н., доцент кафедри маркетингу Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Задорожний С. В., здобувач, економіст АБ «Укргазбанк»

Задорожний І. С., д. т. н., професор кафедри менеджменту організацій Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Катасонов А. В., викладач кафедри менеджменту організацій Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Коваль В. В., к. т. н., доцент кафедри економічної кібернетики Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Козловська С. Г., викладач кафедри менеджменту організацій Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Крамаренко О. А., аспірантка кафедри фінансів Національного університету державної податкової служби України

Лелеко І. Г., викладач кафедри економіки підприємства Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Лишко С. В., к. е. н., доцент кафедри економіки та державного управління Черкаського державного технологічного університету

Маниліч М. І., к. е. н., доцент, президент Приватного вищого навчального закладу «Буковинський університет»

Манькута Я. М., к. е. н., доцент кафедри економічної кібернетики Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Миленький В. М., к. е. н., докторант кафедри менеджменту Черкаського державного технологічного університету

Наконечна О. А., к. т. н., доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Павленко Л. І., викладач кафедри економічної кібернетики Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Петрук С. В., аспірант кафедри документознавства та інформаційної діяльності Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Пригодюк О. М., асистент кафедри інформатики та інформаційної безпеки Черкаського державного технологічного університету

Пріхно І. М., к. е. н., доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету

Романенко Н. В., слухач магістратури Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Сарана Л. А., к. е. н., доцент кафедри фінансів і кредиту Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Сукач О. М., к. е. н., доцент кафедри фінансів і кредиту Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Ус Г. О., д. е. н., професор, проректор з підготовки наукових кадрів Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Чудаєва І. Б., д. е. н., доцент, завідувач кафедри менеджменту організацій Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Шпак Л. О., д. е. н., доцент, ректор Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Штогринець Н. В., к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту Приватного вищого навчального закладу «Буковинський університет»

Шулежко О. П., здобувач кафедри менеджменту Черкаського державного технологічного університету

Щербина С. І., спеціаліст вищої категорії, викладач циклової комісії суспільних дисциплін Черкаського державного бізнес-коледжу

Яценко В. М., д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

Яценко О. В., д. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів і кредиту Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

SUMMARY

Shpak L.

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF ECONOMIC MECHANISM OF THE SURGE IN THE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL-SECTORAL SUBSYSTEMS OF REGIONAL ECONOMY

The article describes in detail the territorial and sectoral subsystems that taking into account their multi-functionality have an impact on the regional interests implementation and increase of the regional economy capacity. The role of territorial and sectoral subsystems in the system-wide aspect, and factors, conditions and peculiarities of the formation and management of regional territorial and sectoral systems is determined. The tourism industry as an economic category that refers to a set of interrelated sectors and industries of the national economy is investigated. Important conceptual approaches to the surge in the development of territorial-sectoral subsystems of regional economy are systemized. Conceptual principles of the surge in the development of territorial-sectoral subsystems of the region are grounded.

Chudaeva I.

SCIENCE AND TECHNICAL DEVELOPMENT AS A COMPONENT OF THE NATIONAL INNOVATION SYSTEM

In this article the role of science and technical development in the structure of the national innovation system is determined. Science and technical development is a form of interaction of education, science, technics and production that provides the effective development of national economy in innovative way.

Us G., Pavlenko L.

CREATION AND DEVELOPMENT FACTORS OF HUMAN CAPITAL ASSETS IN CHERKASY REGION

In the article the Cherkasy region human capital creation is analyzed. The main issues that influence human capital creation in Cherkassy region are pointed out. These include: population decline, in particular high death rate of the economically active population, mass labour migration abroad, situation in the regional labour market, low employment rate and increasing unemployment, general educational institutions reduction. Capital investment in the Cherkasy region human capital development is analyzed.

Sarana L.

SCIENTIFIC APPROACHES TO THE DEFINITION OF INVESTMENT AS A COMPONENT OF THE FINANCIAL ASSURANCE FOR REGIONAL DEVELOPMENT

The analysis of approaches to defining the essence of investments as a component of financial assurance of regional development has been made. In the article it was proved that the investment should be investigated in dynamics as the whole process, within which successive value forms take place and the dynamic link of investment components is implemented.

Manylich M., Shtohrynets N.

AGRICULTURAL BALANCED DEVELOPMENT AS AN INTEGRAL PART OF THE REGION DEVELOPMENT

The article is devoted to the issues of balanced development policy of a mountain region. The key approaches to the study of this problem are analyzed. The issues of the agricultural development in mountain areas are investigated. The prospects and possible directions of the region development are offered.

Lyshko S., Pryhodyuk O.

THE ECONOMIC POTENTIAL USAGE INCREASE WITHIN THE DEVELOPMENT OF REGIONAL ECONOMIC SYSTEM

The article thoroughly has investigated peculiarities of sustainable regional development. The different aspects of economic development of the regions offered by foreign and domestic scientific doctrine are determined. The basic principles of evolutionary institutional approach to economic development is found out. The essence of the regional economic system and its description made on the basis of the systematic approach are shown. The criteria that should evaluate economic potential are determined. The possible variants of interaction between the regional economic system and economic potential which can be the background for a generalized optimization model, that serves the core planning phase in management system development of economic potential are given.

Mylenky V., Shulezhko O.

**THE STUDIES OF THE REGION ECONOMIC
POTENTIAL: A FACTORIAL ANALYSIS**

In the article the the concept of «region economic potential» is studied and the author's points of view on this subject is given. A set of factors that influence the change of the region economic potential is presented. The main factors and possible ways of their development in long-term prospects are investigated. The components of the structure of the region economic potential are pointed out. In the article the definition of the economic potential of regional economic system is offered.

Shzherbyna S.

**ECONOMIC LOSSES AND RUIN OF UKRAINE DURING
WORLD WAR II**

The article is devoted to the exploitation system authorized by Hitler's army in the occupied territory of Ukraine during the World War II. It has been examined a complex of measures for the realization of "the new order" in Ukraine in general and in Cherkasy region in particular. The author has concentrated the attention to the Ukrainian economic losses because of the occupants' economy activities aimed at providing Germany with food and raw materials.

Kramarenko O.

**BUDGET POLICY INSTRUMENTS IMPLEMENTATION
AIMED AT THE DEVELOPMENT OF THE REGIONS OF
UKRAINE**

The article deals with the peculiarities of budget policy on national and local levels in some EU countries. The mechanism of budget policy instruments implementation to ensure sustainable social and economic development of the regions of Ukraine is determined.

Yatsenko V., Yatsenko O.

**STRATEGIC ANALYSIS AND ASSESSMENT OF
AGRICULTURAL ENTERPRISES COMPETITIVENESS**

In the article the existing methodologies for assessing competitiveness of agricultural enterprises are investigated. Stages of evaluation and sets of performance indicators, financial situation and the effectiveness of marketing activities are defined. The strategic analysis of the farms competitiveness using modern methods such as SWOT analysis, SPACE analysis, model GE/McKinsey is conducted. Strengths and weaknesses,

opportunities and threats of agricultural enterprises in Cherkasy region are identified. Vectors for development strategy of agricultural enterprises with a strong, medium and weak competitive position are offered.

Zadorozhny I., Kozlovska S., Katasonov A., Zadorozhny S.

MODERN APPROCHES TO PROJECT DEVELOPMENT AND REDEVELOPMENT OF HUMAN RESOURCES MANAGEMENT SUBSYSTEM

The article deals with the issues of the peculiarities of project development of the subsystem of human resources management system of a modern results oriented organization.

Deshevenko L., Dyachuk I.

WAYS OF MARKETING IMPACT ON A CUSTOMER'S BEHAVIOUR

This article is devoted to the ways of marketing impact on a customer's behavior, meeting demand and needs based on the systematical approach of using mathematical methods in management and marketing. It enables to get tactical managerial decisions taking into account scientific aspects and show their complexity and the variety of the relationships among actual changing factors.

Sukach O., Romanenko N.

APPROACHES TO THE OPTIMIZATION OF AN ENTERPRISE CURRENT ASSETS MANAGEMENT

The article examines the economic essence of financial policy of an enterprise current assets management as the background for improving the current business activity efficiency. The basic approaches to the management of current assets are given. The problems of practical implementation of financial policy as a specific instrument of an enterprise current operations management and possible solutions are suggested. The basic stages of an enterprise current assets management are offered.

Antonova I.

BENCHMARKING AS A WAY OF ENTERPRISES COMPETITIVENESS ENHANCEMENT IN THE MARKET

In the article the theoretical aspects of benchmarking are investigated. The theoretical interpretation of the category of benchmarking and its peculiarities in modern marketing enterprises are provided. The basic principles of enterprises benchmarking are studied. The enterprises

benchmarking classification is provided. The benchmarking basic types are described.

Gordienko L.

SOCIAL ASPECTS OF THE FINANCIAL POLICY DOCTRINE

The essence of the financial policy doctrine is found out. The genealogy of financial doctrine development in Ukraine is studied. Main components of financial social doctrine in Ukraine are grounded. The principles of financial policy doctrine formation are represented.

Prikhno I.

**THE CURRENT TRENDS IN CREDIT INSURANCE IN
UKRAINE**

The economic essence of credit insurance is found out. The financial and economic indicators of the domestic credit insurance market are analyzed. The basic problems of credit insurance in Ukraine are defined. A number of measures aimed at avoiding the identified problems are offered.

Koval V., Mankuta Ya., Jolokhava Jaba

**THE APPROACHES TO INTERACTIVE EDUCATIONAL
MATERIAL MODELING FOR SMART EDUCATION**

This article deals with the problem of the approaches to interactive educational material modeling for smart education to improve student's learning efficiency via programmed education within the cybernetic approach.

Nakonechna O., Petruk S.

**MODELING OF EFFICIENT ELECTRONIC DOCUMENT
MANAGEMENT TO ENSURE STATE GOVERNMENT BODIED
ACTIVITIES**

The article presents the analysis of information flow and workflow in the Cherkasy Regional State Administration to identify the key business processes of the paperwork management. Preconditions of electronic workflow use in state government bodies are determined. Recommendations on the implementation of the SED «Megapolis.Dokumentoobih» («Megapolis.Workflow») based on structural and functional BPwin modelling using DFD standard are offered.

Veretelnyk V., Hermanenko L., Leleko I.
**RISKS AND FEATURES OF AUDIT PERFORMANCE WITH
THE USE OF COMPUTER CLOUD INFORMATION
PROCESSING TECHNOLOGY**

This article deals with the peculiarities, conditions and advantages of audit performance with the use of modern computer technologies. The factors that increase and decrease audit risk in the condition of computer information processing are determined. The main stages with the use of computer cloud information processing technology that can be used by an auditor are researched. The models which can be used in the condition of the creation of computer cloud information processing technology, process control based on OpenStack and OpenFlow that enable to enhance the efficiency by means of effective tasks planning and data structures control between them are offered.

ЗАПРОШУЄМО АВТОРІВ ДО СПІВПРАЦІ

У Східноєвропейському університеті економіки і менеджменту видається фаховий журнал «Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту».

Затверджено Постановою президії ВАК України від 10 листопада 2010 року № 1-05/7 (Бюлетень ВАК України, № 12, 2010).

Науковий журнал «Вісник СУЕМ» друкує статті за такими напрямками:

- економіка і організація,
- фінанси і кредит,
- інвестиції і ринок,
- бухгалтерський облік та аудит,
- сучасний менеджмент,
- проблеми маркетингу,
- дослідження молодих вчених.

Журнал виходить два рази на рік, статті приймаються до 15 квітня та 15 жовтня кожного року.

Статті слід надсилати електронною поштою на адресу journal3.suem@gmail.com. Після прийняття редакцією до друку (перевірки на відповідність вимогам та рецензування членами редколегії) необхідно подати (або надіслати поштою) до редакції журналу рукопис статті у паперовій формі, кожна сторінка підписана автором (авторами). Окремо подаються відомості про автора (ПІБ, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання, адреса, телефон, адреса електронної пошти).

Максимальна кількість **співавторів – не більше чотирьох**.

Автори, які не перебувають з Університетом у трудових відносинах, подають **рецензію доктора наук** з висновком «Стаття відповідає вимогам ВАК України та рекомендується до друку у науковому журналі «Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту».

Автори, які є аспірантами або здобувачами Університету, подають **висновок наукового керівника**.

Статті, що відхилені рецензентами, повертаються авторам на доопрацювання. Доопрацьована стаття надсилається до редакції в тижневий термін. Рукопис статті автору не повертається.

Автори оплачують вартість публікацій у розмірі **300 грн за обсяг 0,5 авторських аркушів (20 000 символів) та вартість поштових витрат (30 грн)**. При бажанні співавтора мати окремий екземпляр додатково сплачується **80 грн**. Оплата здійснюється після прийняття Редколегією позитивного рішення (автор повідомляється електронною поштою).

Копія квитанції про оплату подається електронною поштою.

Оплата у готівковій формі здійснюється в касі Університету, а безготівковою формою за такими платіжними реквізитами:

Одержувач платежу: ТОВ ВНЗ «СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ», код 14204539 МФО 354789, р/р 2600700025653 АТ «Укресімбанк», вул. Н.-Левицького, 16, м. Черкаси, 18036 (призначення платежу: за друк статті, із зазначенням прізвища автора).

Обов'язкові елементи статті:

- **УДК** даної теми дослідження (зазначається у лівому кутку вгорі);
- **дані про автора** (українською, російською та англійською мовами): прізвище, ім'я та по батькові; науковий ступінь, вчене звання; місце роботи (навчання), посада;
- **назва статті** (українською, російською та англійською мовами);
- **анотація** (українською мовою);
- **ключові слова** (не менше трьох та не більше восьми);
- **постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями;**
  - **аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття;**
- **формулювання цілей статті (постановка завдання);**
- **виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;**
- **висновки з даного дослідження і перспективи подальшого дослідження даної теми;**
  - **анотація англійською мовою (Summary)** (виділяється курсивом);
  - **література** (не більше десяти посилань на наукові джерела; посилання подаються по тексту у квадратних дужках; на кожне використане джерело, зазначене у розділі «література», по тексту повинно бути не менше одного посилання).

Вимоги до оформлення статті:

- редактор – Microsoft Word (розширення файлу doc або rtf);
- формат редактора для формул – Microsoft Equation;
- шрифт тексту – Times New Roman, 12 кегль;
- інтервал між рядками – 1;
- береги: лівий, правий, верхній, нижній – 4 см;
- для рисунків та таблиць: шрифт – Times New Roman, 10 кегль, інтервал між рядками – 1;
- рисунки, таблиці, діаграми створюються з використанням чорно-білої гами; кольорові графічні об'єкти, заливки та зноски не допускаються!
- обсяг статті (зі списком використаної літератури, таблицями, схемами тощо) 8–13 сторінок формату А4;
- матеріал статті оформлюється із зазначенням відповідних розділів;
- бібліографічний опис у списку джерел наводиться у відповідності до вимог МОН України.

За відсутності одного з перелічених компонентів, наявності великої кількості стилістичних, орфографічних і граматичних помилок, а також при оформленні, що не відповідає вимогам, матеріали Редколегією до розгляду не приймаються, не рецензуються та не повертаються автору.

Адреса редакції: вул. Н.-Левицького, 16, Черкаси, 18036.

Відповідальний секретар журналу Дешевенко Людмила Петрівна,
тел. (0472) 64-72-00 (внут. 101).

ВІСНИК СУЕМ № 2 (19), 2015

Науковий журнал

Засновник, редакція, видавець і виготовлювач
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ № 16612 – 5084Р від 23.04.2010.

Редактор О. М. Строгалова

Підписано до друку 30.10.2015. Формат 84x108/16.
Друк різнографічний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 11,7. Тираж 100 прим. Зам. № 15-37.
Адреса редакції, видавця, виготовлювача: 18036, м. Черкаси, вул. Н.-Левицького, 16
Телефон редакції: (0472) 64-72-00 (101), факс (0472) 64-73-00,
e-mail: journal3.suem@gmail.com

Надруковано на обладнанні СУЕМ

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 3734 від 17 березня 2010 р.

Видається за рекомендацією Вченої ради СУЕМ

Статті проходять рецензування. Передрук і переклади матеріалів,
опублікованих у журналі, дозволяються лише зі згоди автора та редакції.

© Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2015